

*Василевич Я.В., начальник відділу
Департаменту захисту економіки
Національної поліції України*

АНАЛІТИЧНА РОБОТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У ЗАПОБІГАННІ ЗЛОЧИНАМ В СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

На етапі Європейської інтеграції України стоїть завдання забезпечити у державі ефективне функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав та свобод громадян, їх ефективний захист, однак однією із перешкод реалізації цих завдань є злочини у сфері економіки.

Міжнародний досвід превентивних заходів, які на сьогодні застосовуються правоохоронними інституціями, свідчить, що ключовими інструментами протидії злочинам у сфері економіки є аналітична робота.

Ефективність роботи уповноважених оперативних підрозділів Національної поліції України щодо протидії злочинам у сфері економіки оцінюється не за кількісними показниками, а через призму якості документування даних правопорушень, яка досягається успішній аналітичній роботі, призначенням якої є вивчення закономірностей суспільних процесів і явищ, що мають вплив на роботу вказаних підрозділів, а також використання отриманих відомостей для забезпечення ефективності даної діяльності.

Оперативні підрозділи відповідно до ст. 25 Закону України «Про Національну поліцію» мають право формувати бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України; користуватися ними та базами інших органів державної влади. Разом з тим поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності. Слід зазначити, що у своїй повсякденній діяльності оперативні підрозділи мають керуватися Конституцією України, Законом України "Про захист персональних даних", оскільки інформація, з якою працюють оперативні працівники, містить персональні дані.

Аналітики та співробітники, які здійснюють оперативні розробки й розслідування злочинів у сфері економіки, повинні

володіти навичками, необхідними для аналізу великих обсягів інформації з різних джерел. Метою аналітичної роботи є забезпечення інформаційної підтримки діяльності правоохоронного органу.

Інформація, яка збирається, має відповідати наступним критеріям: актуальність, важливість, достовірність, корисність, своєчасність, повнота.

Збір даних - це цілеспрямований збір інформації з доступних джерел: правоохоронних й інших відомств, установ; ЗМІ та всесвітньої мережі Інтернет.

Збираючи інформацію про особу, необхідно звертати увагу не лише на родичів, а й на найближче оточення. Наприклад, друзів, коханців, тих, кого можна віднести до керівного та обслуговуючого персоналу.

Важливим є виділення таких відомостей, як традиції, звичаї, спосіб життя, дозвілля, а саме:

1. Спосіб проведення святкових і вихідних днів, канікул, відпусток.

2. Розпорядок дня, тижня.

3. Регулярні або нерегулярні місця відвідування (куди, з ким).

4. Місця сфери обслуговування: СТО, мийки, місця стоянки авто, гаражі, перукарні, салони краси, спортзали, лікарні (лікарі), магазини, нотаріальні контори (нотаріуси), ринки. Місця відпочинку: охота, рибалка, бази відпочинку. Церкви, монастирі. При цьому звертати увагу на наявність знижок, на керівників або господарів закладів (родинні, дружні зв'язки), періодичність відвідування.

5. Відпочинок. Інформація за останні декілька років (зокрема 5 років), із вказівкою місця, осіб, які супроводжували, пори року, періодичності.

6. Свята, дні народження, професійні свята зі вказівкою місця проведення, осіб, які брали участь, подарунки.

Не менш важливою є інформація про характер, захоплення, інтереси, знання мов, комп'ютерної техніки, інші особисті особливості, нахили.

Одним із важливіших інструментів, які б покращували роботу оперативних підрозділів у протидії злочинам у сфері економіки, було б доцільним передбачити об'єднання інформаційних ресурсів усіх Міністерств та відомств у єдиний інформаційно-аналітичний комплекс із використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та телекомунікаційного обладнання для забезпечення оперативно-службової діяльності оперативних підрозділів, зміцнення їх спроможності до протидії кримінальним правопорушенням.

Підсумовуючи вищесказане слід зазначити що аналітична робота в діяльності оперативних підрозділів - це безперервний дослідний процес, що включає в себе комплекс організаційних заходів і методичних прийомів, спрямованих на вивчення стану злочинності у сфері економіки; чинників, що її обумовлюють; прогнозування економічній злочинності; ефективності використання сил, заходів та оперативно - пошукових обліків у протидії кримінальним правопорушенням у сфері економіки.